

Obligatoriska uteslutningsgrunder

URT-konferensen, 23 november 2017

Ulrica Dyrke, Företagarna

Övergripande om obligatorisk uteslutning

- Obligatorisk uteslutning vid vissa brott och vid obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter
- Innefattar viss kontrollprocedur
- Berörd leverantör ska ges tillfälle att yttra sig innan uteslutning sker
- Leverantören ska ge in den utredning som myndigheten har begärt. Om leverantören anser att det även finns annan relevant utredning ska även den lämnas in.
- Möjlighet till självsanering för att undgå uteslutning finns för leverantören. Gäller även vid obligatoriska uteslutningsgrunder.
- Tvingande hänsyn till allmänintresset => uteslutning behöver ej ske

Obligatorisk uteslutning vid brott

- LOU: Obligatoriskt att utesluta vid viss brottslighet. Listan har utökats med terroristbrott och brott med anknytning till terroristverksamhet, finansiering av terroristverksamhet samt människohandel (13 kap 1 § p 5-6 LOU).
- LUF: För upphandlande enheter som också är upphandlande myndigheter gäller på motsvarande sätt obligatorisk uteslutning vid dessa brott. För upphandlande enheter är det frivilligt att utesluta (13 kap 1 § LUF).
- LUK: För upphandlande myndigheter gäller på motsvarande sätt obligatorisk uteslutning vid dessa brott (11 kap 1 § LUK). För upphandlande enheter frivilligt att utesluta (11 kap 3 §).

Undantag från uteslutning vid brott

- Leverantör ska enl 13 kap 5 § LOU inte uteslutas om den visar att den är tillförlitlig genom att ha:
 1. ersatt eller åtagit sig att ersätta orsakade skador,
 2. klargjort omständigheter på ett uttömmande sätt genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna, och
 3. vidtagit konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder som är ägnade att förhindra brott.
- De vidtagna åtgärderna ska bedömas med beaktande av brottets allvar och de särskilda omständigheterna kring dessa.

Omfattningen av prövningen

- Obligatorisk uteslutning vid lagakraftvunnen dom av listade brott (15 kap 1 § LOU)
- Prövningen omfattar ”företrädare”, dvs:
person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan, eller som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören (13 kap 1 § 2 st LOU)
- Prövningen omfattar även företag vars kapacitet åberopas. (15 kap 1 § 2 st LOU)

Utredning enligt 15 kap LOU

- Egen försäkran godtas (kap 15 1 §), men ska kunna styrkas när myndigheten begär detta. Sådan begäran ska göras innan myndigheten tilldelar kontrakt (15 kap 4 § LOU).
Prop. 2015/16:195 (s. 771): "De nya reglerna innebär [...] att det införs en obligatorisk kontroll av dokumentation rörande brottslighet av leverantörer som myndigheterna avser tilldela kontrakt".
- Bevis som får begäras in (15 kap. 7 och 9 §§ LOU) är:
 - I första hand utdrag ur ett brottsregister
 - I andra hand en likvärdig handling som har utfärdats av en behörig myndighet
 - I tredje hand en utsaga som leverantören har lämnat på heder och samvete inför ett behörigt organ eller av en liknande försäkran

Angående praktisk hantering

- Frågor finns bl.a. ang vilka brott som avses, sekretess/integritet, ändamålsenlighet med befintliga registerutdrag samt praktisk hantering för såväl upphandlande myndigheter som leverantörer.
- Upphandlingsmyndigheten och Polismyndigheten anser att brottsregisterutdrag enl 15 kap 7 § LOU f.n. inte utfärdas i Sverige => Förutsättningar saknas för att kräva in belastningsregisterutdrag. Sanningsförsäkran enl 15 kap 9 § LOU förordas.
- Regeringen har i prop. 2015/16:195 (s. 771) aviserat att den avser återkomma i fråga om behov av anpassning av regelverket rörande tillgång till belastningsregistret.

Om uteslutning vid obetalade skatter eller socialförsäkringsavgifter

- Avser situationen att en leverantör inte har fullgjort sina åligganden att betala socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker.
- LOU: Uteslutning *ska* ske om överträdelsen har fastställts genom domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har vunnit laga kraft (13 kap 2 § 1 st LOU).
Uteslutning *får* ske om myndigheten ”på annat lämpligt sätt” kan visa att leverantören inte fullgjort sina skyldigheter (13 kap 2 § 2 st LOU).
- LUF och LUK: För upphandlande enheter som är upphandlande myndigheter gäller obligatorisk uteslutning enl ovan. För upphandlande enheter gäller frivillighet att utesluta. (13 kap 2 § LUF, 11 kap 2 § LUK).

Undantag från uteslutning vid obetald skatt eller socialförsäkringsavgift

- Särskilt undantag från uteslutning gäller i de fall då leverantören ändå har fullgjort sina betalningsskyldigheter.
- Betalar beloppet inkl ränta eller sanktionsavgifter
ELLER
Ingår bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande
=> Leverantören får inte uteslutas
(13 kap 5 § 2 st LOU)
- Betalningen måste ske innan beslut om uteslutning meddelas
- Om små obetalda belopp el dyl - proportionalitetsbedömning

Om tidsaspekten vid uteslutning

- EU-direktivet artikel 57 p. 7

Obligatoriska uteslutningsgrunderna

Längsta tillåtna uteslutningsperiod är fem år från den dag då domen meddelades.

Frivilliga uteslutningsgrunderna

Tidsgräns tre år från dagen för den relevanta händelsen.

- Svenska regelverket

Ingen tidsfrist införd.

- Proportionalitetsprincipen gäller alltid.